

Omdenken

2 maart 2025 Oecumenische viering in de Christus Triumfatorkerk

8e zondag na Epifanie, Herdenking van het bombardement op het Bezuidenhout op 3 maart 1945

Medewerkers:

Diaken Henk van Zoelen, parochie Maria Sterre der Zee

Rev. deacon Jonathan Halliwell, Church of St. John & St. Philip (Anglican Church in The Hague)

Ds. Jaap van den Akker, Christus Triumfatorkerk

Vleugel/orgel: Christian Hutter

Parishchoir St. John & St. Philip, o.l.v. Stuart Griffin

Liduinakoor o.l.v. David Lith

KOMEN

- Orgelspel
Bij de ingang zingt het Liduinakoor: Heer open Gij mijn lippen we komen met Parishchoir en Liduinakoor in processie binnen, onder het zingen van 'Morning has broken' (Lied 216: 1 en 2)
- Woord van welkom door de ouderling van dienst
- Aanvangslied: 'Morning has broken' (Lied 216: 3) (staande)
- Groet en Bemoediging, drempelgebed (Jaap) (staande)
- De 'herdenkingskaars' wordt aangestoken door de voorzitter van de Stichting 3 maart '45 (Frank Kuipers)
- Gedicht van en door Gerrit Vennema *HERINNERING AAN EEN DAG (Den Haag, 3 maart 1945)*
- Kroniek van overlevende: mevrouw Clarenbach
- De Litany of Reconciliation gezongen door beide koren: Parishchoir en Liduinakoor (zie powerpoint vorig jaar)

WOORD

- Met de kinderen
- Collectagebed
- Lezing uit het Oude Testament Jeremia 7: 1-11
- Psalm Psalm 92 uit Gezangen voor Liturgie
- Vers voor het Evangelie Alleluia GvL 241
- Evangelielezing Luke 6: 20-26
- Zingen Alleluia GvL 241
- Korte overdenking
'Tijdens de tweede wereldoorlog zat ergens een stel gevangenen in een barak van een Duits concentratiekamp. Iedere avond kwam een bewaker de barak binnen en iedere avond zocht hij dezelfde man uit om hem af te ranselen. Misschien had hij om een onverklaarbare reden een hekel aan deze man. De andere gevangenen zagen dit avond aan avond in machteloze woede aan. Want wat kon je er tegen beginnen? De machtsposities lagen immers vast. Pogingen tot bescherming van hun kameraad zouden tot geweld tegen allen leiden. De terreur was niet te doorbreken, ze stonden erbij en keken er naar, ze waren niet in de positie er ook maar iets aan te doen, het zou ze allemaal het leven kosten.

Één van de gevangenen was anders.

Hij dacht niet langs de lijn van macht en geweld. Deze man geloofde niet in het recht van de sterkste, en wilde zich niet neerleggen bij het traditionele schema's van wit-zwart, vriend en vijand.

Op een avond stapt hij op de bewaker af en zegt: 'Als u dan beslist iedere avond iemand moet afranselen, neem dan vanavond mij eens voor de verandering.'

De bewaker was sprakeloos. Het kwam voor hem volledig onverwacht. Hij rekende vast op de angst van iedereen en achtte het vanzelfsprekend, dat 'de mens' bang, laf en egoïstisch is. Na enige aarzeling antwoordde hij: 'Goed, ik zal vanavond jou nemen en niet die ander. En omdat je zo flink bent om jezelf aan te bieden, mag je zelf zeggen, hoeveel slagen ik je zal geven.'

De gevangene antwoordde: 'Dat laat ik aan uw geweten over.'

Ook nu was de bewaker verrast en hij raakte in verwarring.

Hij zag zichzelf, vooral in de ogen van zijn gevangenen als iemand zónder geweten. Hij antwoordt dan ook: 'Ik heb geen geweten.'

Waarop de gevangene van zijn kant weer rustig antwoordde: 'Natuurlijk hebt u een geweten, anders had u mij allang afgeranseld.'

Na dit wonderlijke gesprek was de aardigheid er voor de bewaker zo af, dat hij verdween en niet meer terugkwam, ook de volgende avond niet om zijn oude slachtoffer weer te zoeken. '

Jezus zet de wereld op zijn kop in de zaligspreekingen. Want zo heet het gedeelte dat we net uit Lucas lezen. Zalig zijn zij die, of gelukkig ben je als...

Jezus zet de wereld op zijn kop net als deze naamloze gevangene in een Duitse barak tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Hij stapt uit het systeem. Hij zoekt een nieuwe weg. Hij zet ons aan tot omdenken.

Want dat vraagt Jezus van ons in de lezing van vandaag. Het is het begin van de Veldrede. Het is de troonrede van Jezus. Hier ontvouwt hij zijn beleidsplan, zijn regeerakkoord. Het gaat hier om de principes van het Koninkrijk van God. Het is de wet van de Liefde.

En dat is geen wet die ons dingen oplegt, die iets afdwingt met machtsmiddelen en grootspraak. Het gaat juist om vrijheid, om ruimte scheppen, om liefde en verzoening.

Hoe dan?, vraag je je af. Hoe kan dat in deze wereld. Waarin de machthebbers de wereld naar hun hand zetten. Met handje klap akkoorden sluiten ten koste van duizenden onschuldigen.

Trump en Poetin voorop. De wereld verbijsterd achterlatend. Iedereen is nog in verwarring van wat er vrijdag gebeurde in de Oval-office in Washington. Het recht van de sterkste in optima forma.

Want dat lijkt het enige dat telt in deze wereld: het recht van de sterkste. Je macht in zetten om iets af te dwingen. Als jullie niet doen wat ik zeg, dan stel voor ik handelstarieven in. Als jij nog steun van mij wilt ontvangen tegen je agressor, dan wil ik jouw grondstoffen hebben.

Ik moest weer denken aan reverend Mariann Budde de bisschop van de Episcopal church van Washington, die het waagde om president Trump bij de gebedsdienst in de Washington National Cathedral op de dag van zijn inauguratie te bidden om barmhartigheid voor homoseksuelen, biseksuelen, transgenders, kinderen van immigranten en illegale immigranten. Trump was *not amused* – maar reverend Budde had het lef om daar de kern van het evangelie te verwoorden.

Misschien moet Reverend Budde ook deze zaligspreekingen eens voorlezen voor de president en voor alle machthebbers in de wereld die hun macht ontlenen aan wapengekletter, aan machtswoorden, aan misbruik maken van de zwakte en de kwetsbaarheid van anderen.

Blessed are you who are poor, for yours is the kingdom of God.

Gelukkig ben je als je arm bent.

Gelukkig ben je als je honger hebt.

Gelukkig wie nu huilt.

In Gods ogen ben je dan gelukkig.

Waarom?

Omdat God bijzonder aandacht heeft voor wie lijdt aan deze wereld. Omdat God wel ziet staan al die mensen waar wij aan voorbij leven. De naamlozen, de ongedocumenteerden. De

gewortelde kinderen zonder verblijfsvergunning, de Roemenen en Bulgaren die hun baan verloren nu in het Haagse Bos kamperen.

Wat Jezus doet in de zaligsprekingen is laten zien wie er het dichtstbij God leven. Voor wie God voorkeur heeft. Gelukkig ben je als je arm bent, of hongerig of verdrietig: voor jullie is het koninkrijk van God.

536 slachtoffers van het bombardement 80 jaar geleden.

Ze zijn gekend bij God.

Ze krijgen een naam vandaag, nu er 536 naambordjes staan bij het monument.

Lees de namen. Ontdek dat er drie baby's omkwamen, nog geen jaar oud. De jongste was Gijsbert Vink nog geen vier weken oud. Hij wist nog niets van Nazi Duitsland. Hij wist niets van V2 raketten, hij wist net zo min als alle andere inwoners van Den Haag van 61 Franse en Engelse bommenwerpers die onderweg waren om hun bommen boven de stad uit te gooien.

Voor zijn leven goed en wel begonnen was – was het geëindigd. Ergens op die morgen van 3 maart 1945. Gijsbert Vink.

De zaligsprekingen uit Lucas 6 zijn geen oproep om arm te worden, of honger te hebben, of verdriet.

Die zaligsprekingen zijn een oproep om door de ogen van Jezus, door de ogen van God zelf, onze wereld in te kijken en te ontdekken waar God te vinden is.

Het zet de wereld op zijn kop, zoals die gevangene in een Duits concentratiekamp voor even de wereld op zijn kop zette. Het dwingt je met andere ogen te kijken.

Je kunt je blind staren op de grote wereldgeschiedenis en je afvragen waar deze huidige tijd ons brengt. Je kunt ook kijken naar wat je zelf kunt doen.

In je eigen wereld.

Laat je raken door de verhalen van mensen die een brandend huis in gingen om een kind te redden.

Van mensen in Voorburg of in andere delen van Den Haag die de deuren van hun al overvolle huis openzetten om vluchtelingen op te vangen

Van mensen langs de weg die hun schaarse voedsel deelden en elkaar hielpen dragen.

Gelukkig ben je als dat lukt, als je daardoor geraakt wordt en geïnspireerd.

En als het niet lukt, en ik vrees dat het vaak niet lukt, weet dan:

In onze eigen onmacht en verschrikking is God.

In alles wat mensen elkaar aandoen aan geweld en onrecht ís Jezus.

Hij vertelde de waarheid, zonder machtsmiddelen.

Hij was er voor mensen langs de kant van de weg of op de vlucht.

Hij ging er zelfs aan ten onder, aan die liefde. Het werd zijn dood. Over beter gezegd: Hij is zelf door dat geweld en onrecht heen gegaan. En, meer nog: Hij is staande gebleven. Hij is de verschrikking overstegen. Hij reikt ons zo de hand op de puinhopen van ons bestaan.

Hij kent ons verdriet, hij kent ons lijden. Hij neemt ons bij de hand en doet ons opstaan.

Hij helpt ons te zoeken naar het goede. Hoe ingewikkeld ook in deze verwarrende wereld.

Hij roept ons op te blijven zoeken naar verzoening met elkaar, hier op onze eigen plek in het leven.

Be kind to one another, tender-hearted, forgiving one another, as God in Christ forgave you.

Wees vriendelijk voor elkaar, zachtmoedig en schenkt elkaar vergeving, zoals God ons in Christus vergeving schenkt.

Amen

- Koorzang: Thou knowest, Lord – Henry Purcell (2nd setting)

ANTWOORD

- Dankgebed

Voorbeden
Stil gebed
Onze Vader (Oecumenische versie)

- Collecte
tijdens de collecte zingen beide koren Parishchoir en Liduinakoor, If ye love me – Thomas Tallis

OVERHANDIGING CROSS OF NAILS

- Gebed
- Mission of the Community of the Cross of Nails
- Presentation of Cross of Nails
- Overdracht Cross of Nails van de geloofsgemeenschap Driekoningen naar Church of St. John & St. Philip
- Vredewens

GAAN

- Slotzang: Amazing Grace
- Zending en Zegen door alle drie de voorgangers:
- Orgelspel